

1.9.08

۱۷/۱/۱۳۸۳

۱۷، ۱۳، ۳

دانشگاه تربیت مدرس

دانشکده کشاورزی

پایان نامه دوره کارشناسی ارشد ترویج و آموزش کشاورزی

بررسی عوامل مؤثر بر "فرآیند کارآفرینی" فارغ التحصیلان رشته کشاورزی

روشنک ریحانی

استاد راهنما:

دکتر حسن صدیقی

استاد مشاور:

دکتر محمد علی محمدی

۱۳۸۷ / ۸ / ۱۳

زمستان ۱۳۸۶

تسبیح درک
اهدایات درک علی پیران

۱۰۹۷۵۵

تایید اعضای هیأت داوران حاضر در جلسه دفاع از پایان نامه کارشناسی ارشد

اعضای هیأت داوران نسخه ی نهائی پایان نامه خانم روشنک ریحانی تحت عنوان : بررسی عوامل مؤثر بر فرآیند کارآفرینی فارغ التحصیلان رشته کشاورزی از نظر فرم و محتوی بررسی نموده و پذیرش آن را برای تکمیل درجه کارشناسی ارشد پیشنهاد می کنند.

امضاء	رتبه ی علمی	نام و نام خانوادگی	اعضای هیأت داوران
	دانشیار	دکتر حسن صدیقی	۱- استاد راهنما
	استادیار	دکتر محمد علی محمدی	۲- استاد مشاور
			۳- نماینده شورای تحصیلات تکمیلی
	استاد	دکتر محمد چیزری	۴- اساتید ناظر: ۱-
 	استاد	دکتر رکن الدین افتخاری	۲-

بسمه تعالی

بین نامه چاپ پایان نامه (رساله) های دانشجویان دانشگاه تربیت مدرس

نظر به اینکه چاپ و انتشار پایان نامه (رساله) های تحصیلی دانشجویان دانشگاه تربیت مدرس، مبین بخشی از تعالیتهای علمی-پژوهشی دانشگاه است بنابراین به منظور آگاهی و رعایت حقوق دانشگاه، دانش آموزان این دانشگاه نسبت به رعایت موارد ذیل متعهد می شوند:

ماده ۱ در صورت اقدام به چاپ پایان نامه (رساله)ی خود، مراتب را قبلاً به طور کتبی به دفتر نشر آثار علمی دانشگاه اطلاع دهد.

ماده ۲ در صفحه سوم کتاب (پس از برگ شناسنامه)، عبارت ذیل را چاپ کند:

“ کتاب حاضر، حاصل پایان نامه کارشناسی ارشد نگارنده در رشته ترویج و آموزش کشاورزی است که در سال ۱۳۸۶ در دانشکده کشاورزی دانشگاه تربیت مدرس به راهنمایی سرکار جناب آقای دکتر حسن صدیقی مشاوره جناب آقای دکتر محمد علی محمدی از آن دفاع شده است ”

ماده ۳ به منظور جبران بخشی از هزینه های انتشارات دانشگاه، تعداد یک درصد شمارگان کتاب (در هر نوبت چاپ) را به دفتر نشر آثار علمی دانشگاه اهدا کند. دانشگاه می تواند مازاد نیاز خود را به نفع مرکز نشر در معرض فروش قرار دهد.

ماده ۴ در صورت عدم رعایت ماده ۳، ۵۰٪ بهای شمارگان چاپ شده را به عنوان خسارت به دانشگاه تربیت مدرس، تأدیه کند.

ماده ۵ دانشجو تعهد و قبول می کند در صورت خودداری از پرداخت بهای خسارت، دانشگاه می تواند خسارت مذکور را از طریق مراجع قضایی مطالبه و وصول کند، به علاوه به دانشگاه حق می دهد به منظور استیفای حقوق خود، از طریق دادگاه، معادل وجه مذکور در ماده ۴ را از محل توقیف کتابهای عرضه شده نگارنده برای فروش، تأمین نماید.

ماده ۶ اینجانب روشنگر ریحانی دانشجوی رشته ترویج و آموزش کشاورزی مقطع کارشناسی ارشد تعهد فوق و ضمانت اجرایی آن را قبول کرده، به آن ملتزم می شوم.

نام و نام خانوادگی: روشنگر ریحانی

تاریخ و امضاء: ۱۳۸۶/۱۱/۱۵

دستورالعمل حق مالکیت مادی و معنوی در مورد نتایج پژوهش های علمی دانشگاه تربیت مدرس

مقدمه: با عنایت به سیاست های پژوهشی دانشگاه در راستای تحقق عدالت و کرامت انسان ها که لازمه شکوفایی علمی و فنی است و رعایت حقوق مادی و معنوی دانشگاه و پژوهشگران، لازم است اعضای هیات علمی، دانشجویان، دانش آموختگان و دیگر همکاران طرح در مورد نتایج پژوهش های علمی که تحت عناوین پایان نامه، رساله و طرح های تحقیقاتی با هماهنگی دانشگاه انجام شده است، موارد ذیل را رعایت نمایند:

ماده ۱- حقوق مادی و معنوی پایان نامه ها، رساله های مصوب دانشگاه متعلق به دانشگاه است و هرگونه بهره برداری از آن باید با ذکر نام دانشگاه و رعایت آیین نامه ها و دستورالعمل های مصوب دانشگاه باشد.

ماده ۲- انتشار مقاله یا مقالات مستخرج از پایان نامه/رساله به صورت چاپ در نشریات علمی و یا ارائه در مجامع علمی می باید به نام دانشگاه بوده و استاد راهنما نویسنده مسئول مقاله باشند.

تبصره: در مقالاتی که پس از دانش آموختگی به صورت ترکیبی از اطلاعات جدید و نتایج حاصل از پایان نامه و رساله منتشر می شود نیز باید نام دانشگاه درج شود.

ماده ۳- انتشار کتاب حاصل از نتایج پایان نامه، رساله و تمامی طرح های تحقیقاتی دانشگاه باید با مجوز کتبی صادره از طریق حوزه پژوهشی دانشگاه و براساس آیین نامه های مصوب انجام شود.

ماده ۴- ثبت اختراع و تدوین دانش فنی و یا ارائه در جشنواره های ملی، منطقه ای و بین المللی که حاصل نتایج مستخرج از پایان نامه، رساله و تمامی طرح های تحقیقاتی دانشگاه باید با هماهنگی استاد راهنما یا مجری طرح از طریق حوزه پژوهشی دانشگاه انجام گیرد.

ماده ۵- این دستورالعمل در ۵ ماده و یک تبصره در تاریخ ۱۳۸۴/۴/۲۵ در شورای پژوهشی دانشگاه به تصویب رسیده و از تاریخ تصویب لازم الاجرا است و هرگونه تخلف از مفاد این دستورالعمل از طریق مراجع قانونی قابل پیگیری خواهد بود.

۱۳۸۴/۴/۲۵
رئیس هیات
۸۶-۱۱-۱۵

تقدیم به

الہہ ی صبر و فداکاری؛ مادر بزرگوارم

دستان پر تلاش پدر گرانقدرم

و همسر مہربانم

تشکر و قدر دانی

سپاس خداوند منان را که توانایی و توفیق تحصیل دانش و نگارش این تحقیق را به من عطا فرمود.

از استاد بزرگووارم جناب آقای دکتر حسن صدیقی که در طول دوران تحصیل و تدوین پایان نامه، صمیمانه و مشوقانه راهنمای من بودند، تشکر و قدردانی می کنم.

از مدیریت محترم گروه ترویج و آموزش کشاورزی، جناب آقای دکتر محمد چیدری، نهایت تشکر و قدردانی را می نمایم.

از استاد مشاور، آقای دکتر محمد علی محمدی، تشکر و قدردانی می کنم.

چکیده

هدف کلی این تحقیق، بررسی عوامل تأثیر گذار بر فرآیند کارآفرینی فارغ التحصیلان رشته کشاورزی می باشد. بدین منظور دو گروه از دانش آموختگان شامل؛ جویای کار و کارآفرین انتخاب شدند. در این تحقیق از روش پیمایش تحلیلی استفاده شده است. با استفاده از جدول کریجکی و مورگان (۱۹۹۸) تعداد ۲۴۷ نفر به عنوان دانش آموخته کارآفرین در استان تهران و تعداد ۳۶۳ نفر افراد جویای کار در استان تهران و ۳۳۹ نفر جویای کار در استان گیلان به عنوان نمونه آماری این تحقیق انتخاب شدند. پرسشنامه مهمترین ابزار گردآوری اطلاعات بود. نتایج حاصل از تحقیق نشان داد که عوامل اجتماعی، عوامل آموزشی، مخاطره پذیری، استقلال طلبی، مرکز کنترل درونی و عوامل دموگرافیک دارای رابطه مثبت و معنا دارای با متغیر ضریب کارآفرینی می باشند. همچنین عوامل اقتصادی نیز دارای رابطه منفی و معنا دارای متغیر ضریب کارآفرینی می باشد. سایر عوامل رابطه معنا داری را با متغیر ضریب کارآفرینی نشان ندادند.

به منظور تبیین تأثیرات متقابل عوامل موثر بر کارآفرینی، از رگرسیون چند گانه به روش گام به گام استفاده شد. نتایج نشان می دهد که عوامل اقتصادی، اجتماعی، آموزشی و مخاطره پذیری، ۴۳ درصد از تغییرات ضریب کارآفرینی را تعیین می کنند و بقیه تغییرات به سایر عوامل بستگی دارد.

کلید واژه ها: "فرآیند کارآفرینی"، کارآفرین، سرمایه گذاری مخاطره پذیر.

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
	فصل اول طرح تحقیق
۱	مقدمه
۳	بیان مسأله
۶	ضرورت انجام تحقیق
۷	اهداف تحقیق
۷	محدوده تحقیق
۷	محدودیت‌های تحقیق
۸	تعاریف نظری و عملیاتی برخی مفاهیم در این تحقیق
	فصل دوم: مرور ادبیات
۱۱	بخش اول: مبانی نظری
۱۱	مفهوم واژه کارآفرینی
۱۱	سیر تکاملی مفهوم کارآفرینی
۱۲	سیر تکاملی مفهوم کارآفرینی در تحقیقات اقتصادی
۱۶	سیر تکاملی مفهوم کارآفرینی در تحقیقات روانشناسی
۱۹	سیر تکاملی مفهوم کارآفرینی در تحقیقات جامعه‌شناسی و علم مدیریت
۲۱	انواع مدل‌های کارآفرینی
۲۱	مدل‌های محتوایی
۲۲	مدل‌های فرآیندی
۲۲	الف) فرآیند رویدادی
۲۲	مدل رویدادی فرای (۱۹۹۳)
۲۳	ب) فرآیند چند بعدی
۲۴	مدل فرآیندی استیونسون (۱۹۸۹)
۲۵	مدل فرآیندی رینولد
۲۶	مدل پویای چرخه کارآفرینی و آرایش خوشه‌ای
۲۸	مدل منطقی برنامه ریزی
۲۹	عوامل مؤثر بر "فرآیند کارآفرینی"
۳۳	عوامل اقتصادی مؤثر بر "فرآیند کارآفرینی"
۳۵	عوامل اجتماعی مؤثر بر "فرآیند کارآفرینی"
۴۰	عوامل دموگرافیک (سرمايه‌های انسانی) مؤثر بر "فرآیند کارآفرینی"
۴۱	عوامل روانشناختی مؤثر بر "فرآیند کارآفرینی"
۴۴	عوامل فنی مؤثر بر "فرآیند کارآفرینی"
۵۰	بخش دوم: سوابق تحقیق

۵۰	اهمیت "فرآیند کارآفرینی" در توسعه اقتصادی و اجتماعی جوامع
۵۱	"فرآیند کارآفرینی" در مطالعات اقتصادی
۵۳	مطالعات جامعه‌شناسی در "فرآیند کارآفرینی"
۵۵	بررسی عوامل دموگرافیک در تحقیقات "فرآیند کارآفرینی"
۵۶	"فرآیند کارآفرینی" در مطالعات روانشناسی
۵۷	"فرآیند کارآفرینی" به عنوان پدیده‌ای قابل آموزش و یادگیری
۵۸	بخش سوم: آرایه مدل نظری تحقیق
۵۸	مدل نظری عوامل مؤثر بر "فرآیند کارآفرینی"
	فصل سوم: روش‌شناسی تحقیق
۶۰	مقدمه
۶۰	نوع تحقیق
۶۰	سؤالات پژوهشی تحقیق
۶۱	جامعه آماری تحقیق
۶۵	محدوده انجام تحقیق
۶۵	ابزار گردآوری اطلاعات و سنجش متغیرها
۶۸	روایی محتوایی و ظاهری و پایایی ابزار پژوهش
۶۹	روش‌های آماری مورد استفاده در تحلیل داده‌ها
	فصل چهارم: یافته‌های تحقیق
۷۰	بخش اول: آمار توصیفی
۷۰	الف) بررسی پراکنش عوامل مؤثر بر "فرآیند کارآفرینی" در استان گیلان
۷۰	سن
۷۰	جنسیت
۷۱	وضعیت تأهل
۷۱	مقطع تحصیلی
۷۲	سرپرست خانوار
۷۲	گرایش تحصیلی در دانشگاه
۷۳	زمینه اشتغال فعلی
۷۳	تجارب کاری گذشته
۷۳	نارضایتی از شغل قبلی
۷۴	سابقه اخراج از کار
۷۴	داشتن والدین خود اشتغال
۷۴	عوامل اقتصادی
۷۵	عوامل اجتماعی
۷۵	عوامل آموزشی
۷۶	فناوری اطلاعات و ارتباطات
۷۶	تأثیر تطابق محتوای دوره‌های آموزشی

۷۷	وابستگی عاطفی
۷۸	فقدان اعتماد به جامعه
۷۸	خود مختاری
۷۹	خطر پذیری
۷۹	درونی بودن
۸۰	شانس گرایی
۸۰	عوامل فنی
۸۱	استقلال طلبی
۸۱	مرکز کنترل درونی
۸۲	ضریب کارآفرینی
۸۲	ب) بررسی پراکنش عوامل مؤثر بر "فرآیند کارآفرینی" در استان تهران
۸۲	ویژگیهای دموگرافیک پاسخگویان
۸۲	سن
۸۳	جنسیت
۸۴	وضعیت تأهل
۸۴	سرپرست خانوار
۸۴	مقطع تحصیلی
۸۵	گرایش تحصیلی در دانشگاه
۸۵	زمینه اشتغال فعلی
۸۶	تجارب کاری گذشته
۸۶	نارضایتی از شغل قبلی
۸۶	سابقه اخراج از کار
۸۷	داشتن والدین خود اشتغال
۸۷	عوامل اقتصادی
۸۸	عوامل اجتماعی
۸۸	عوامل آموزشی
۸۹	فناوری اطلاعات و ارتباطات
۸۹	تأثیر تطابق محتوای آموزشی
۹۰	وابستگی عاطفی
۹۰	فقدان اعتماد به جامعه
۹۱	خود مختاری
۹۱	خطر پذیری
۹۱	درونی بودن
۹۲	شانس گرایی
۹۲	عوامل فنی

۹۳	استقلال طلبی
۹۳	مرکز کنترل درونی
۹۴	ضریب کارآفرینی
۹۵	بخش دوم: آمار استنباطی
۹۵	عوامل مؤثر بر "فرآیند کارآفرینی"
۹۵	ضریب همبستگی عوامل تأثیر گذار بر "فرآیند کارآفرینی" با ضریب کارآفرینی
۹۶	بررسی تأثیرات متقابل همزمان عوامل مؤثر بر کارآفرینی
۹۷	بررسی تأثیرات عوامل اقتصادی بر ضریب کارآفرینی
۹۸	بررسی تأثیرات عوامل اجتماعی بر ضریب کارآفرینی
۹۹	بررسی تأثیرات عوامل آموزشی بر ضریب کارآفرینی
۱۰۱	ارایه مدلی برای بررسی عوامل مؤثر بر "فرآیند کارآفرینی"
۱۰۱	تحلیل مسیر (Path Analysis)
۱۰۹	مقایسه ضریب کارآفرینی در بین دانش آموختگان کارآفرین و جویای کار در استانهای تهران و گیلان
	فصل پنجم: خلاصه، نتیجه گیری و پیشنهادها
۱۱۰	خلاصه و بحث
۱۱۰	مهمترین یافته های توصیفی در دو استان تهران و گیلان
	مهمترین یافته های استنباطی ۱۱۸
۱۱۸	ضریب همبستگی عوامل تأثیر گذار بر "فرآیند کارآفرینی" با ضریب کارآفرینی
	نتیجه گیری و پیشنهادها
	فهرست منابع و مآخذ

- جدول ۱-۳: شهرستانهای استان گیلان، ۶۳
حجم جامعه آماری و تعداد نمونه در هر طبقه
- جدول ۲-۳: شهرستانهای استان تهران، ۶۴
حجم جامعه آماری و تعداد نمونه در هر طبقه
- جدول ۱-۴: توزیع فراوانی گروههای سنی پاسخگویان ۷۰
به تفکیک دانش آموختگان کارآفرین و جویای کار
- جدول ۲-۴: توزیع فراوانی جنسیت پاسخگویان ۷۰
به تفکیک دانش آموختگان کارآفرین و جویای کار
- جدول ۳-۴: توزیع فراوانی وضعیت تأهل پاسخگویان ۷۱
به تفکیک دانش آموختگان کارآفرین و جویای کار
- جدول ۴-۴: توزیع فراوانی مقطع تحصیلی پاسخگویان ۷۱
به تفکیک دانش آموختگان کارآفرین و جویای کار
- جدول ۵-۴: توزیع فراوانی گرایش تحصیلی پاسخگویان ۷۲
به تفکیک دانش آموختگان کارآفرین و جویای کار
- جدول ۶-۴: توزیع فراوانی زمینه اشتغال فعلی دانش آموختگان کارآفرین ۷۳
جدول ۷-۴: توزیع فراوانی عوامل اقتصادی "فرآیند کارآفرینی" ۷۴
از دیدگاه دانش آموختگان کارآفرین و جویای کار
- جدول ۸-۴: توزیع فراوانی اثر عوامل اجتماعی "فرآیند کارآفرینی" ۷۵
از دیدگاه دانش آموختگان کارآفرین و جویای کار
- جدول ۹-۴: توزیع فراوانی اثر عوامل آموزشی بر "فرآیند کارآفرینی" ۷۵
از دیدگاه دانش آموختگان کارآفرین و جویای کار
- جدول ۱۰-۴: توزیع فراوانی اثر فنآوری اطلاعات و ارتباطات بر "فرآیند کارآفرینی" ۷۶
از دیدگاه دانش آموختگان کارآفرین و جویای کار
- جدول ۱۱-۴: توزیع فراوانی اثر تطابق محتوای دوره های آموزشی بر "فرآیند کارآفرینی" ۷۷
از دیدگاه دانش آموختگان کارآفرین و جویای کار
- جدول ۱۲-۴: توزیع فراوانی میزان وابستگی عاطفی ۷۷
در بین دانش آموختگان کارآفرین و جویای کار
- جدول ۱۳-۴: توزیع فراوانی میزان اعتماد به جامعه ۷۸
در بین دانش آموختگان کارآفرین و جویای کار
- جدول ۱۴-۴: توزیع فراوانی میزان خود مختاری ۷۸
در بین دانش آموختگان کارآفرین و جویای کار
- جدول ۱۵-۴: توزیع فراوانی میزان خطرپذیری در بین دانش آموختگان ۷۹

- کارآفرین و جویای کار
جدول ۴-۱۶: توزیع فراوانی میزان درونی بودن در بین دانش آموختگان ۷۹
کارآفرین و جویای کار
جدول ۴-۱۷: توزیع فراوانی میزان شانس گرایی در بین دانش آموختگان ۸۰
کارآفرین و جویای کار
جدول ۴-۱۸: توزیع فراوانی اثر عوامل فنی از دیدگاه دانش آموختگان ۸۰
کارآفرین و جویای کار
جدول ۴-۱۹: توزیع فراوانی میزان استقلال طلبی دانش آموختگان ۸۱
کارآفرین و جویای کار
جدول ۴-۲۰: توزیع فراوانی مرکز کنترل دانش آموختگان ۸۱
کارآفرین و جویای کار
جدول ۴-۲۱: توزیع فراوانی ضریب کارآفرینی در میان دانش آموختگان ۸۲
کارآفرین و جویای کار
جدول ۴-۲۲: توزیع فراوانی سن پاسخگویان به تفکیک دانش آموختگان ۸۳
کارآفرین و جویای کار
جدول ۴-۲۳: توزیع فراوانی جنسیت پاسخگویان به تفکیک دانش آموختگان
کارآفرین و جویای کار ۸۳
جدول ۴-۲۴: توزیع فراوانی وضعیت تأهل پاسخگویان به تفکیک ۸۴
کارآفرین و جویای کار
جدول ۴-۲۵: توزیع فراوانی مقطع تحصیلی پاسخگویان ۸۴
به تفکیک دانش آموختگان کارآفرین و جویای کار
جدول ۴-۲۶: توزیع فراوانی گرایش تحصیلی پاسخگویان ۸۵
به تفکیک دانش آموختگان کارآفرین و جویای کار
جدول ۴-۲۷: توزیع فراوانی زمینه اشتغال فعلی دانش آموختگان کارآفرین ۸۶
جدول ۴-۲۸: توزیع فراوانی عوامل اقتصادی "فرآیند کارآفرینی" ۸۷
از دیدگاه دانش آموختگان کارآفرین و جویای کار
جدول ۴-۲۹: توزیع فراوانی عوامل اجتماعی "فرآیند کارآفرینی" ۸۸
از دیدگاه دانش آموختگان کارآفرین و جویای کار
جدول ۴-۳۰: توزیع فراوانی عوامل آموزشی "فرآیند کارآفرینی" ۸۸
از دیدگاه دانش آموختگان کارآفرین و جویای کار
جدول ۴-۳۱: توزیع فراوانی اثر فناوری اطلاعات و ارتباطات بر "فرآیند کارآفرینی" ۸۹
از دیدگاه دانش آموختگان کارآفرین و جویای کار
جدول ۴-۳۲: توزیع فراوانی اثر تطابق محتوای دوره های آموزشی ۸۹
بر "فرآیند کارآفرینی" از دیدگاه دانش آموختگان کارآفرین و جویای کار
جدول ۴-۳۳: توزیع فراوانی میزان وابستگی عاطفی در بین دانش آموختگان کارآفرین و جویای کار ۹۰

- جدول ۴-۳۴: توزیع فراوانی میزان عدم اعتماد به جامعه در بین دانش‌آموختگان ۹۰
کارآفرین و جویای کار
- جدول ۴-۳۵: توزیع فراوانی میزان خود مختاری در بین دانش‌آموختگان ۹۱
کارآفرین و جویای کار
- جدول ۴-۳۶: توزیع فراوانی میزان خطرپذیری در بین دانش‌آموختگان ۹۱
کارآفرین و جویای کار
- جدول ۴-۳۷: توزیع فراوانی میزان درونی بودن در بین دانش‌آموختگان ۹۲
کارآفرین و جویای کار
- جدول ۴-۳۸: توزیع فراوانی میزان شانس‌گرایی در بین دانش‌آموختگان ۹۲
کارآفرین و جویای کار
- جدول ۴-۳۹: توزیع فراوانی میزان تأثیر عوامل فنی بر "فرآیند کارآفرینی" در بین دانش‌آموختگان ۹۳
کارآفرین و جویای کار
- جدول ۴-۴۰: توزیع فراوانی میزان استقلال طلبی دانش‌آموختگان ۹۳
کارآفرین و جویای کار
- جدول ۴-۴۱: توزیع فراوانی مرکز کنترل در بین دانش‌آموختگان ۹۴
کارآفرین و جویای کار
- جدول ۴-۴۲: توزیع فراوانی ضریب کارآفرینی در بین دانش‌آموختگان ۹۴
کارآفرین و جویای کار
- جدول ۴-۴۳: نتایج همبستگی بین متغیرهای ملاک و ۹۵
ضریب کارآفرینی تحقیق
- جدول ۴-۴۴: ضریب همبستگی چند گانه و ضریب تعیین ۹۶
برای تبیین میزان کارآفرینی
- جدول ۴-۴۵: متغیرهای وارد شده در معادله رگرسیون ۹۷
چند گانه به روش گام به گام
- جدول ۴-۴۶: آماره های تحلیل رگرسیونی تغییرات ناشی از ۹۸
عوامل اقتصادی بر ضریب کارآفرینی
- جدول ۴-۴۷: آماره های تحلیل رگرسیونی تغییرات ناشی از ۹۹
عوامل اجتماعی بر ضریب کارآفرینی
- جدول ۴-۴۸: آماره های تحلیل رگرسیونی تغییرات ناشی از ۱۰۰
عوامل آموزشی بر ضریب کارآفرینی
- جدول ۴-۴۹: مجموع تأثیرات مستقیم و غیر مستقیم عوامل مؤثر بر کارآفرینی ۱۰۸
- جدول ۴-۵۰: آنالیز واریانس ضریب کارآفرینی بین دانش‌آموختگان ۱۰۹
کارآفرین و جویای کار استانهای تهران و گیلان

- نمودار ۱-۴: دیاگرام مسیر اثرات مستقیم و غیر مستقیم عوامل مؤثر بر کارآفرینی ۱۰۲
- نمودار ۲-۴: نمودار تفکیک شده در مرحله اول تحلیل مسیر ۱۰۳
- نمودار ۳-۴: نمودار تفکیک شده در مرحله دوم تحلیل مسیر ۱۰۴
- نمودار ۴-۴: نمودار تفکیک شده در مرحله سوم تحلیل مسیر ۱۰۵
- نمودار ۵-۴: نمودار تفکیک شده در مرحله چهارم تحلیل مسیر ۱۰۵
- نمودار ۶-۴: نمودار تفکیک شده در مرحله پنجم تحلیل مسیر ۱۰۶
- نمودار ۷-۴: نمودار نهایی تحلیل مسیر همراه با ضرایب بتا ۱۰۷

شکل ۱-۲: معادله کارآفرینی فرای ۲۳

شکل ۲-۲: مدل فرآیند کارآفرینی فرای ۲۳

شکل ۳-۲: مدل فرآیندی کارآفرینی استیونسون و همکاران (۱۹۸۹) ۲۴

شکل ۴-۲: مدل فرآیندی رینولدز ۲۵

شکل ۵-۲: مدل پویای چرخه کارآفرینی و آرایش خوشه ای باومن و هولسینک ۲۷

شکل ۶-۲: اجزای مدل منطقی برنامه ریزی ۲۸

شکل ۷-۲: چارچوب نظری پشتیبانی از آموزش کارآفرینی ۴۶

شکل ۸-۲: طرح شماتیک مدل نظری تحقیق به منظور ۵۹

"بررسی عوامل مؤثر در فرآیند کارآفرینی فارغ التحصیلان رشته کشاورزی"

فصل اول
طرح تحقیق

امروزه کار آفرینی در زمره مهمترین مسایلی است که توجه بسیاری از ملل و مجامع علمی را به خود جلب کرده است. یکی از مهمترین دلایلی که باعث ایجاد اهمیت موضوع کار آفرینی شده است، بزرگ شدن بیش از حد تشکیلات بوروکراتیک دولتی و پدیده معاصر ایجاد کسب و کارهای کوچک کار آفرین می باشد. دولتها خصوصا در کشورهای در حال توسعه به دلایل متفاوتی از جمله رشد روز افزون جمعیت، محدودیت های بودجه ای، سیاست محدود کردن بخش دولتی، عدم توانایی در استخدام نیروهای جدید و نبودن راهبردهای مدیریتی، با بحران بیکاری خیل عظیمی از افراد خصوصا جوانان و زنان مواجهند. از سوی دیگر تجربه کشورهای توسعه یافته نشان می دهد که تأسیس بنگاهای کوچک تجاری، منبع عمده استخدامی در این کشورها به شمار می آید. به طوری که در ایالات متحده امریکا ۹۹/۷ درصد افراد در کسب و کارهای کوچک مشغول به کار هستند (Dockel, 2004).

در سالهای اخیر در ایران نیز بحران بیکاری جوانان، زنان و خصوصا فارغ التحصیلان دانشگاه ها، به عنوان یکی از موضوعات اصلی جامعه محسوب می شود. به طوری که مهمترین هدف دولت در برنامه سوم توسعه، ایجاد اشتغال می باشد. این هدف در برنامه چهارم توسعه و همچنین در چشم انداز افق ۱۴۰۴ جمهوری اسلامی ایران مود تأکید قرار گرفته است.

چنان که ذکر شد، از جمله گروههایی که در معرض بحران بیکاری قرار دارند، فارغ التحصیلان دانشگاهها می باشند. که با وجود صرف هزینه های کلان برای ادامه تحصیل در آموزش عالی، بعد از اتمام تحصیلات، امکان جذب در بازار کار را ندارند. در این میان فارغ التحصیلان رشته مهندسی کشاورزی سهم عمده ای از فارغ التحصیلان جویای کار را به خود اختصاص می دهند.

برای حل این معضل استفاده از فرآیند کارآفرینی که در بسیاری از کشورها بازتاب های بسیار مثبتی را در پی داشته است و بر روی مبانی آن به صورت جدی تحقیق و بررسی صورت گرفته، می تواند به

عنوان راهکاری برای ایجاد اشتغال فارغ التحصیلان دانشگاهی در رشته مهندسی کشاورزی مورد توجه قرار گیرد.

ایجاد راهبردها و خط مشی ها در سطوح مختلف برنامه ریزی های دولتی که بتواند هدایت گر فارغ التحصیلان رشته کشاورزی به سمت ایجاد کسب و کارهای کوچک و کار آفرین باشد و نیز حمایت مالی و فنی از طرحهای کار آفرین فارغ التحصیلان می تواند نقش بسیار مؤثری در پایین آوردن نرخ بیکاری و ایجاد اشتغال پایدار داشته باشد.

همچنین دانشگاهها می توانند با تدوین برنامه ها و دوره های آموزشی به منظور یادگیری مهارتها و تجربیات لازم جهت چگونگی ایجاد و مدیریت کسب و کارهای کوچک در میان دانشجویان، نقش مؤثری در گسترش کار آفرینی داشته باشند.

کارآفرینی، مفهومی عمیق تر از ایجاد اشتغال دارد و ایجاد اشتغال تنها بخشی از این فرآیند را تشکیل می دهد. با وجود اتفاق نظری که در مورد نقش کارآفرینی به عنوان عامل حیاتی توسعه اقتصادی - اجتماعی وجود دارد، در مورد چگونگی پیدایش فعالیتهای کارآفرینی و ارایه مفهومی واحد از آن، همراستی وجود ندارد.

دلیل این امر را می توان مربوط به عواملی دانست که بر کار آفرینی تأثیر میگذارند که از میان آنها می توان به عوامل اقتصادی، روانشناسی، اجتماعی، فرهنگی و سیاسی اشاره کرد. هر کدام از این عوامل می تواند در روند کارآفرینی به عنوان عامل پیشبرنده یا بازدارنده عمل کند. بنا بر این کارآفرینی، پدیده ای ایستا و تک بعدی نیست. بلکه فرآیندی است پویا که عوامل زیادی در شکل گیری آن دخیل هستند. این تحقیق بر آن است تا با شناسایی عوامل پیشبرنده و بازدارنده فرآیند کارآفرینی در آموزش عالی کشاورزی، گامی کوچک در جهت توسعه کارآفرینی در میان فارغ التحصیلان رشته کشاورزی بردارد.

بیان مسأله

واژه کارآفرینی، نخستین بار توسط کانتلیون در حدود ۲۵۰ سال قبل تعریف شده است. کانتلیون (اقتصاد دان فرانسوی)، کارآفرینی را به عنوان نیرویی سری که در سرشت انسانها وجود دارد تعریف کرد و خطر پیشگی را به کار آفرینان مرتبط دانست. از آن زمان تا کنون رهیافت های بسیار گوناگون و سود مندی، سعی در توضیح و آنالیز فرآیند کار آفرینی داشته اند. به طور کلی فرآیند کار آفرینی ۳ جریان عمده تحقیقی را طی کرده است.

در جریان اول تحقیق در مورد فرآیند کارآفرینی، اقتصاد دانان به دنبال کشف و تأثیر نتایج کار آفرینی در جامعه بوده اند. به طور مثال شومپتر در سال ۱۹۳۴، کار آفرینی را فرآیندی کلیدی در پیشرفت اقتصادی عنوان می کند. در جریان دوم تحقیقات، تمرکز بر روی افراد کارآفرین است. تحقیقات در این مرحله فرآیند کار آفرینی را از دیدگاه روانشناختی و اجتماعی مورد بررسی قرار می دهند. مک کللند، کولینز و مور، در زمره این محققان هستند. و سرانجام در مرحله سوم تحقیقات، فرآیند مدیریت کارآفرینی، محور تمرکز تحقیقات قرار می گیرد. که بسیاری از تحقیقات سالهای اخیر در مورد فرآیند کارآفرینی در این دسته قرار می گیرند.

با وجود این که فرآیند کارآفرینی توسط محققان علوم مختلف و از دیدگاههای متفاوتی مورد بررسی قرار گرفته است، توافقی همگانی در مورد نقش کلیدی کارآفرینی در توسعه اقتصادی- اجتماعی جوامع وجود دارد. به طوریکه دلیل اصلی پیشرفته بودن یک کشور و عقب ماندگی کشوری دیگر را، فرآیند کارآفرینی می دانند. شومپتر اهمیت فرآیند کارآفرینی را در قالب چرخه تجارت مطرح می کند. به اعتقاد او، چرخه تجارت نتیجه نوآوری است که خود شامل ترکیبی از ایده های جدید و کاربرد آنها در تولید محصولات، خدمات و فرآیندهای جدید است، که منجر به رشد پویای اقتصاد ملی می شود. در نتیجه این رشد اقتصادی، فرصتهای استخدام و اشتغال زایی افزایش می یابد و برای مؤسسات تجاری